

Μάθημα: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2026

Εισηγητής: ΤΣΟΥΡΑΠΑΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ, ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΛΥΚΕΙΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2026-2027

Στην παγίδα των αέναων πολέμων

Το άρθρο δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα, Κυριακάτικη Καθημερινή 12/04/2026 και το απόσπασμα έχει διασκευαστεί για τις ανάγκες της εξέτασης.

Πολλά όσα μετατρέπουν τις συρράξεις σε μακρόσυρτες μάχες φθοράς: έλλειψη σαφούς στόχου ή σχεδίου για ειρήνευση, **περίπλοκα** γεωπολιτικά συμφέροντα, **ρευστές** συμμαχίες, πίεση για πολιτική επιβίωση, ασθενής πολιτική βούληση, αδιάλειπτη παραγωγή νέων όπλων, προβληματικοί δίαυλοι επικοινωνίας, κατασκευασμένες αφηγήσεις και ψέμα. Κανείς δεν κερδίζει. Το ήξεραν οι άνθρωποι από παλιά. «Όταν αργεί να έρθει η νίκη, κοπάζει η θέρμη των ανδρών και τα όπλα τους θαμπώνουν. Δεν υπάρχει χώρα που ωφελήθηκε από ατέρμονες αιματοχυσίες», έλεγε τον 6 αι. π.Χ. ένας Κινέζος στρατηγός και φιλόσοφος. «Ο παρατεταμένος πόλεμος βάζει σε κίνδυνο την ελευθερία στις δημοκρατίες. Είναι ο πιο γρήγορος και βέβαιος τρόπος για να την καταστρέψει», σημείωνε το 1840 ο Γάλλος στοχαστής και πολιτικός Αλέξις ντε Τοκβίλ. Κάνει δεσποτικές, έλεγε, τις ελεύθερες κυβερνήσεις.

[...] Οι **ισχυρές** χώρες δεν εγκαταλείπουν τον διαρκή πόλεμο που έχουν κηρύξει. Οι δυνατοί από την άλλη φοβούνται μήπως οι συνεχιζόμενες συγκρούσεις είναι αυτές που τους κρατούν αμφοτέρους στην εξουσία και γνωρίζουν αρκετά καλά ότι χωρίς αυτές τις αναμετρήσεις δεν έχουν καμία απολύτως ισχύ. Κατανοούν επίσης ότι σταδιακά, και έξω από τα μέτωπα, έξω από τις σπαρασσόμενες ζώνες όπου οι άνθρωποι με τα drones πάνω από τα κεφάλια κάθε στιγμή ψηλαφούν τη ζωή μέσα από τη σκιά του θανάτου, ο πόλεμος γίνεται κομμάτι της κανονικότητας, μέρος του κοινού λόγου.

Ούτε σταματά με την κατάπαυση των σκοτωμών. Το μαρτύριο των διαλυμένων ημερών, η προσφυγιά, η φτώχεια, οι αρρώστιες εξακολουθούν και μετά το «τέλος». Η ειρήνη δείχνει να αποτελεί καρπό πολιτικής διευθέτησης –όχι ηθικής επιταγής, όπως πρέσβευε ο Καντ– στις σημερινές κοινωνίες που η έννοια του να πεθαίνει κάποιος για την πατρίδα μοιάζει ασύμβατη με την ατομικιστική τους φύση.

Ανεξιχνίαστα τα βάθη ενός κόσμου που δεν είναι πια από καιρό διπολικός –δύο υπερδυνάμεις, δύο οπλοστάσια– αλλά **πολυπολικός** και τεχνολογικά πολύπλοκος, με

κυρίαρχες τις μέγιστες ασυμμετρίες. Εξουσίες ξαναγράφουν τους κανόνες και αδίστακτοι ηγέτες ποδοπατούν την κανονιστική υποδομή του διεθνούς δικαίου. Κυρίαρχα κράτη δεν μοιράζονται κοινά πλαίσια και οι σκληρές απειλές παίρνουν τη θέση των εγγυήσεων ασφαλείας. Με μακρινή ψευδαίσθηση φαντάζει ο φιλελεύθερος διεθνισμός μας.

Έγραφε το 1624 ο Ολλανδός ουμανιστής Ούγος Γρότιος, πατέρας του διεθνούς δικαίου, στο «Περί του δικαίου του πολέμου και της ειρήνης», ότι ακόμη και ο πόλεμος έχει κανόνες κοινούς σε όλη την υφήλιο, που πηγάζουν από την απλή ανθρώπινη λογική. Σήμερα, τα κράτη επικαλούνται το διεθνές δίκαιο **επιλεκτικά**, ανάλογα με τη βολή τους, γιατί η νομιμότητα άλλοτε παραβιάζεται ανενδοίαστα και άλλοτε εργαλειοποιείται. Επίσης ο πόλεμος κυριαρχεί διότι η διπλωματία ασκείται όχι με προσεκτικά βήματα, αλλά άμεσα και ωμά.

Κάποτε ο κόσμος ήταν ξεκάθαρος: κράτη, θεσμοί, συμμαχίες, κανόνες. Σήμερα το τοπίο είναι θολό και μεταξύ των κύριων παικτών είναι ιδιωτικοί παράγοντες, δίκτυα πληρεξουσίων, εταιρείες τεχνολογίας. Εγχώρια κατηγορητήρια παρακάμπτουν τις διεθνείς δικαστικές διαδικασίες και αναρτήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αντικαθιστούν τα επίσημα ανακοινωθέντα. Ποια θα είναι η νέα τάξη, αν υπάρξει μια τέτοια;

Η άνοιξη, πάντα ίδια, πάντα ορμητική και βιαστική, είναι εδώ. Ίδια η λαχτάρα που κρατάει ολόρθη τη ζωή, ίδιες οι μυρωδιές που διαλαλούν τη γιορτή, ίδια η ασυγκράτητη κραιπάλη γης και ουρανού – ο κόσμος δεν είναι πια ο ίδιος.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α

A1) Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, με βάση το κείμενο, τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη Σωστό ή Λάθος. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές στα κείμενα:

α) Ένας παράγοντας, ο οποίος διαιωνίζει τις πολεμικές συγκρούσεις είναι η παραπληροφόρηση.

β) Η ειρήνη στις σημερινές συνθήκες, σύμφωνα με την συντάκτρια, επιβάλλεται και εφαρμόζεται μέσω των πολιτικών αποφάσεων.

γ) Είναι γεγονός πως οι ισχυρές χώρες σέβονται τις αποφάσεις των διεθνών οργανισμών και το διεθνές δίκαιο και εγγυώνται την ασφάλεια και την τάξη των χωρών.

δ) Η διεθνής διπλωματία συμβάλλει στην προστασία της παγκόσμιας ειρήνης.

ε) Σήμερα οι πολεμικές αναμετρήσεις διεξάγονται σε αρκετά μέτωπα και χαρακτηρίζονται από πολυπλοκότητα.

(Μονάδες 5)

A2) Η συντάκτρια ισχυρίζεται ότι ο πόλεμος αποτελεί πλέον «κομμάτι της κανονικότητας». Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με την θέση της; Να αναπτύξετε την άποψή σας σε 80-100 λέξεις. (Μονάδες 5)

A3) Στον επίλογο του άρθρου η συντάκτρια διατυπώνει την άποψη πως: «Η άνοιξη, πάντα ίδια, πάντα ορμητική και βιαστική, είναι εδώ. Ίδια η λαχτάρα που κρατάει ολόρθη τη ζωή, ίδιες οι μυρωδιές που διαλαλούν τη γιορτή, ίδια η ασυγκράτητη κραιπάλη γης και ουρανού – ο κόσμος δεν είναι πια ο ίδιος». Θεωρείτε ότι με αυτήν την διαπίστωση εκφράζει απαισιοδοξία ή αισιοδοξία.

Να τεκμηριώσετε την άποψη σας σε 50-70 λέξεις, με 4 φράσεις από ολόκληρο το άρθρο. (Μονάδες 3)

ΟΜΑΔΑ Β

B1) Στο απόσπασμα της 2^{ης} παραγράφου: «Οι δυνατοί από την άλλη φοβούνται μήπως οι συνεχιζόμενες συγκρούσεις είναι αυτές που τους κρατούν αμφοτέρους στην εξουσία και γνωρίζουν αρκετά καλά ότι χωρίς αυτές τις αναμετρήσεις δεν έχουν καμία απολύτως ισχύ.», να εντοπίσετε:

α) τις κύριες και δευτερεύουσες προτάσεις και τον τρόπο σύνδεσής τους. (Μονάδες 4)

β) να αναλύσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις. (Μονάδες 4)

B2) Στην 3^η παράγραφο: «Ούτε σταματά με την κατάπαυση των σκοτωμών. Το μαρτύριο των διαλυμένων ημερών, η προσφυγιά, η φτώχεια, οι αρρώστιες εξακολουθούν και μετά το «τέλος». Η ειρήνη δείχνει να αποτελεί καρπό πολιτικής διευθέτησης –όχι ηθικής επιταγής, όπως πρόσβευε ο Καντ– στις σημερινές κοινωνίες όπου η έννοια του να πεθαίνει κάποιος για την πατρίδα μοιάζει ασύμβατη με την ατομικιστική τους φύση», να εντοπίσετε:

α) τις αναφορικές προτάσεις και να τις χαρακτηρίσετε ως προς το είδος και την λειτουργία τους. (Μονάδες 2)

β) το ασύνδετο σχήμα και να αιτιολογήσετε την χρήση του. (Μονάδες 2)

B3) Στην 5^η παράγραφο: «Έγραφε το 1624 ο Ολλανδός ουμανιστής Ούγος Γρότιος, πατέρας του διεθνούς δικαίου, στο «Περί του δικαίου του πολέμου και της ειρήνης», ότι ακόμη και ο πόλεμος έχει κανόνες κοινούς σε όλη την υφήλιο, που πηγάζουν από την απλή ανθρώπινη λογική. Σήμερα, τα κράτη επικαλούνται το διεθνές δίκαιο επιλεκτικά, ανάλογα με τη βολή τους, γιατί η νομιμότητα άλλοτε παραβιάζεται ανενδοίαστα και άλλοτε εργαλειοποιείται. Επίσης ο πόλεμος κυριαρχεί διότι η διπλωματία ασκείται όχι με προσεκτικά βήματα, αλλά άμεσα και ωμά»:

α) να εντοπίσετε τις αιτιολογικές προτάσεις και να καταγράψετε τον τρόπο εκφοράς.

β) ποια θέση – άποψη της συντάκτριας αιτιολογούν;

(Μονάδες 2)

B4) Αφού μελετήσετε την 5^η και 6^η παράγραφο «Έγραφε το 1624...αν υπάρξει μια τέτοια;» να απαντήσετε στα ερωτήματα που σας δίνονται:

α) σε ποιο σημείο των δύο παραγράφων εντοπίζεται ευθύς και πλάγιος λόγος; Να τους καταγράψετε στο απαντητικό σας φύλλο και να δηλώσετε τον τρόπο εισαγωγής.

(Μονάδες 2)

β) να μεταφέρετε στο αντίθετο είδος λόγου τον κάθε ένα ξεχωριστά.

(Μονάδες 4)

ΟΜΑΔΑ Γ

G1) Στην 1^η παράγραφο του κειμένου να εντοπίσετε 4 (τέσσερις) φράσεις – περιόδους λόγου με μεταφορική λειτουργία της γλώσσας και να αποδώσετε την κυριολεκτική τους λειτουργία.

(Μονάδες 8)

G2) α) Να βρείτε τη σχέση που συνδέει τις λέξεις της στήλης Α' με μερικές από τις λέξεις της στήλης Β' προχωρώντας στις σωστές αντιστοιχίσεις. (Ορισμένες λέξεις της στήλης Β' περισσεύουν.)

ΣΤΗΛΗ Α'

ΣΤΗΛΗ Β'

1. ατέρμονος	α. ηρεμώ
2. κοπάζω	β. επίλυση
3. διευθέτηση	γ. ασφάλεια
4. εργαλειοποιούμαι	δ. συνεχής
5. εγγύηση	ε. εντολή
6. αδίστακτος	στ. χειραγωγούμαι
	ζ. διεκδίκηση
	η. ανάλητος
	θ. κατηγοριοποιούμαι

(Μονάδες 6)

β) Να γράψετε για καθεμία λέξη που σας δίνεται την αντώνυμή της (οι λέξεις υπάρχουν στο κείμενο με κυματοειδή γραμμή): σταδιακά, ψευδαίσθηση, λογική, ιδιωτικοί, εγχώρια, ηθικής.

(Μονάδες 3)

γ) Να συμπληρώσετε τον πίνακα με τις λέξεις της παρένθεσης προκειμένου να σχηματιστούν 5 ομάδες από κλιμακωτά αντίθετα. Ορισμένες ομάδες δεν συμπληρώνουν όλα τα πλαίσια (περιορισμός, αβεβαιότητα, ωμή σύγκρουση, αυταρχισμός, σύγκρουση, διάλυση, πόλεμος, ατέρμονη αιματοχυσία, θολός, ένταση, απειλές, αποσταθεροποίηση, δεσποτισμός).

(Μονάδες 2)

ειρήνη				
σαφής				
διπλωματία				
σταθερότητα				
ελευθερία				

Γ4) Να καταγράψετε τα δυαδικά αντίθετα των λέξεων του κειμένου που σας δίνονται (εντοπίζονται με έντονη γραφή στο κείμενο): πολυπολικός, επιλεκτικά, ρευστές, πολύπλοκα, ισχυρές.

(Μονάδες 2)

Γ3) Με τις λέξεις: βήματα, ωμά, να συνθέσετε 2 προτάσεις με την καθεμία ξεχωριστά, στις οποίες θα αποτυπώνεται η πολυσημία τους.

(Μονάδες 2)

Γ4) θεσμοί (6^η παρ.): Να εντοπίσετε την ετυμολογία της λέξης και να σχηματίσετε 4 διαφορετικές προτάσεις με λέξεις που θα προέρχονται από την ίδια ρίζα.

(Μονάδες 2)

Γ5) Αδιάλειπτη, αφηγήσεις, δημοκρατίες, κυρίαρχα: Αφού εντοπίσετε το β' συνθετικό των λέξεων, να το γράψετε στο απαντητικό σας φύλλο και να σχηματίσετε από αυτό ένα νέο σύνθετο επίθετο (μπορείτε να το χρησιμοποιήσετε είτε ως α' συνθετικό, είτε ως β' συνθετικό).

(Μονάδες 2)

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

ΘΕΜΑ Δ

Παρά την πρόοδο του πολιτισμού, οι πολεμικές συρράξεις εξακολουθούν να αποτελούν την μεγαλύτερη απειλή για την ανθρωπότητα. Με την ιδιότητα του νέου πολίτη, να συντάξετε ένα άρθρο (περίπου 300 λέξεων) για την ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Νέων. Στο άρθρο σας:

Α) Να προτείνετε τρόπους (3) με τους οποίους η διεθνής κοινότητα μπορεί να προλαμβάνει και να αντιμετωπίζει πολεμικές συγκρούσεις.

Β) Να αναδείξετε τον ρόλο (3 θέσεις) των νέων της Ευρώπης στην ανάληψη πρωτοβουλιών για την προστασία και διασφάλιση της ειρήνης. (Μονάδες 40)

Σας ευχόμαστε καλή επιτυχία!

ΟΔΗΓΙΕΣ

- ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΝΑ ΔΟΘΟΥΝ ΣΤΟ ΑΠΑΝΤΗΤΙΚΟ ΦΥΛΛΟ ΚΑΙ ΟΧΙ ΣΤΟ ΠΑΡΟΝ ΦΥΛΛΑΔΙΟ.
- ΚΑΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΗΜΕΙΩΜΕΝΗ ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΦΩΤΟΤΥΠΙΑ ΔΕ ΘΑ ΛΗΦΘΕΙ ΥΠ'ΟΨΗΝ.
- ΝΑ ΓΡΑΦΕΤΕ ΣΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΑΣ ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟ ΤΗΣ ΕΡΩΤΗΣΗΣ.
- ΝΑ ΜΗ ΓΡΑΨΕΤΕ ΠΟΥΘΕΝΑ ΣΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΑΣ ΤΟ ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΑΣ.

Ο Καθηγητής

Η Διευθύντρια

Τσουραπάς Νεκτάριος

Πολυζώη Νίκη, Χημικός